

ОСВІТА ДЛЯ ВСІХ – ШКОЛА ДЛЯ КОЖНОГО

Прийоми соціалізації дітей з особливими освітніми потребами

Інна ВІТЮК, асистентка вчителя інклюзивного класу;
Людмила ЛЕПЕТУН, учитель-методист,
заступник директора, вчителька початкових класів,
ЗОШ I–III ст. № 12, м. Вінниця

Кожна дитина — особлива! Незалежно від стану здоров'я, наявного фізичного чи інтелектуального порушення, кожна людина має право на повноцінне життя і якісну освіту. Саме такого підходу дотримуються педагоги Вінниччини, що не перший рік упроваджують у своєму навчальному закладі інклюзивне навчання. Ідеями, напрацьованими під час взаємодії з дітьми, що мають особливі освітні потреби, вони охоче діляться із читачами журналу.

У країна поступово рухається в напрямі міжнародної практики збільшення кількості загальноосвітніх закладів, які могли б надавати освітні послуги дітям з обмеженими можливостями. Тож протягом останніх років у державі і в освітніх закладах усе більше уваги приділяють проблемам соціальної адаптації та інтеграції в суспільство дітей, що мають особливі освітні потреби (ООП).

Реконструювання системи соціальної освіти має відбуватися на демократичних, гуманістичних засадах і передбачати розробку механізмів для вільного вибору форми навчання дітей. В основу цього підходу покладено такі **принципи**:

- сприяння природному процесу соціалізації дитини;
- запобігання її вилученню із сім'ї і суспільства;
- розробка й апробування додаткових моделей спеціальної освіти;

- надання батькам права обирати навчальний заклад для своєї дитини, що має особливі освітні потреби.

Педагоги загальноосвітніх шкіл мають розробляти нові моделі корекційно-розвивальної роботи, які дадуть змогу підвищити ефективність навчання дітей з ООП. Важливим чинником інклюзивної освіти є також принципова зміна поглядів на дитину. Слід дотримуватися позиції, що всі діти, без винятку, можуть навчатися, проте не всі вчаться однаково — у кожного свій рівень обдаровань, психофізіологічні можливості, особливості мисленневих процесів, тип сприйняття інформації та ін.

Навчання — це індивідуальний процес: те, що ефективно для однієї дитини, може бути непридатним для іншої. Діагноз лікаря щодо наявності певних функціональних порушень не надає достатньо інформації

**З су-джок масажером я знову і знову
Моторику рук розвиваю і мову.**

(Це та наступні фото надіслані авторами)

для визначення й планування індивідуальних потреб дитини. До організації роботи учнів з ООП педагогічний колектив має підходити творчо, зокрема послуговуватися у своїй діяльності інноваційними формами й методами роботи.

Розглянемо кілька напрямів такої діяльності, які активно застосовують педагоги Вінницької ЗОШ № 12.

Вправи із су-джок масажерами

Су-джок терапія (з корейської “су” означає “кисть”, “джок” — “стопа”) — це метод альтернативної медицини, який базується на принципах акупресури (натискання на певні точки). Хоча такий метод має низьку лікувальну ефективність, його елементи, особливо з використанням спеціальних су-джок масажерів для пальців і кистей рук, можна використовувати при проведенні пальчикової гімнастики.

Су-джок масажер

Такий масаж позитивно впливає на функції різних органів і систем: посилює кровообіг, покращує живлення тканин, регулює діяльність залоз внутрішньої секреції, знімає больові відчуття, заспокоює і стимулює нервову систему, знижує напруження м'язів. Цей метод сприяє розвитку пізнавальної, емоційно-вольової сфери дитини.

У поєднанні з артикуляційними вправами та завданнями на розвиток дрібної моторики пальців рук прийоми су-джок сприяють покращенню мовлення учнів.

Дитині погратись з дорослими треба,
Зрости щоб, повірити в себе

Анонс

Шляхи реалізації завдань інклюзивної освіти в позаурочній діяльності молодших школярів буде розкрито в **“УПШ”, 2020, № 3–4.**

У березневому випуску:

- напрями співпраці загальноосвітнього закладу і центру соціальної реабілітації дітей з інвалідністю;
- особливості залучення учнів до творчих проектів інклюзивного змісту;
- сценарій театральної вистави за мотивами української народної казки “Кривенька качечка”.

Вчасно подбайте про передплату.

Індекс — **89869**

Наприклад

Вправа “Черепаха”

Йшла велика черепаха
І кусала всіх від страху.

(Катають масажер між долонь.)

Кусь, кусь, кусь, кусь,

(Кладуть масажер між великим та попеременно іншими пальцями. Ритмічно стискають його.)

Я нікого не боюсь.

(Катають масажер між долонь.)

Недирективна ігрова терапія

У відповідно обладнаному приміщенні, наприклад, кімнаті психологічного та сенсорного розвантаження, де створено безпечні психотерапевтичні умови, варто залучати дітей до спонтанної гри. Характерна особливість такої терапії полягає у тому, що провідну роль у грі відводять дитині. Саме дитина керує ситуацією — ніхто не вказує їй, що робити, не критикує, не дає поради, не підганяє і не втручається у її внутрішній світ. Під час заняття педагог не обмежує свободи дитини. Керуючись принципом недирективності, він тільки час від часу пропонує їй прості інтерпретації дій.

стежачи за грою, педагог ніби “віддзеркалює” стан дитини — передає словами почуття, які вона виражає у грі, тобто зрозуміло і коротко розкриває вихованцеві його емоційні стани. Сама ж дитина отримує змогу “прожити” свої почуття в ході гри, у зручному темпі, у безпечній обстановці ігрової кімнати, може бути сама собою.

* Вимогам до іграшок, що сприяють розвитку дітей з вадами зору, присвячена стаття в **“УПШ”, 2019, № 12.**

УВАГА! ЗМІНЮЄТЬСЯ ФОРМАТ ЖУРНАЛУ!

З наступного, 2021 року, фаховий часопис

“Учитель початкової школи” виходитиме в електронному вигляді.

У перехідний період — з березня 2020 року — ви отримуватимете спарені номери з двох частин:

- перша (с. 1–48) — у друкованому вигляді;
- друга (с. 49–96) — в електронному.

Графік виходу видання у 2020 році

Випуск	Місяць виходу
№ 3–4	березень
№ 5–6	травень
№ 7–8	липень
№ 9–10	вересень
№ 11–12	листопад

Детальніше про електронну версію журналу — у березневому випуску:

- особливості роботи сайту upsh.com.ua
- отримання коду доступу до електронної версії
- порядок використання матеріалів сайту
- е-додатки до статей
- акційна передплата

Будьте завжди у курсі педагогічних новинок — читайте журнал “Учитель початкової школи”